

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eläintautilain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä eläintautilakiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset, joiden mukaan matkustajaliikenteen harjoittajien, matkustajasataman- ja lentoasemanpitäjien, matkanjärjestäjien ja posti-toiminnan harjoittajien tulisi tiedottaa Euroopan unionin jäsenvaltioiden väliseen liikenteeseen liittyvästä vakavasta eläintaudin leviämisaarasta. Tarkemmat säännökset eläintaudeista, joita velvoite koskisi sekä velvoitteen kohdentumisesta toimijoihin annettaisiin valtioneuvoston asetuksella. Ehdotettu muutos mahdollistaisi eläintautia koskevan tiedotuksen tehostamisen silloin, kun vakavaa tautia uhkaa levitä Suomeen toisesta Euroopan unionin jäsenvaltiosta. Muutoksella myös turvattaisiin Euroopan unionin velvoitteiden täytäntöönpano todettaessa afrikkalaista sikaruttoa tai muuta vakavaa eläintautia Suomessa.

Lisäksi lakia ehdotetaan muutettavaksi laajentamalla Tullin mahdollisuutta antaa toimivaltaiselle valvontaviranomaiselle virka-apua.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	3
1 NYKYTILA.....	3
1.1 Lainsäädäntö ja käytäntö.....	3
1.1.1 Eläintautilaki.....	3
1.1.2 Euroopan unionin lainsäädäntö.....	4
1.2 Nykytilan arviointi.....	6
2 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET.....	7
3 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	8
3.1 Taloudelliset vaikutukset.....	8
3.1.1. Vaikutukset valtiontalouteen.....	8
3.1.2. Vaikutukset yrityksiin.....	8
3.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan.....	8
3.3 Yhteiskunnalliset vaikutukset.....	8
4 ASIAN VALMISTELU.....	10
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	12
1 LAKIEHDOTUKSEN PERUSTELUT.....	12
2 TARKEMMAT SÄÄNNÖKSET JA MÄÄRÄYKSET.....	12
3 VOIMAANTULO.....	13
4 SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS.....	13
LAKIEHDOTUS.....	14
Laki eläintautilain muuttamisesta.....	14
LIITE.....	15
RINNAKKAISTEKSTI.....	15
Laki eläintautilain muuttamisesta.....	15

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila

1.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

1.1.1 Eläintautilaki

Eläintautilain (441/2013) 9 luvussa säädetään eläinten ja tuotteiden siirroista Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä. Luvun säännökset koskevat muun muassa eläimiä ja eläimistä saatuja tuotteita koskevia eläintautien vastustamiseen liittyviä vaatimuksia, siirtokieltoa äkillisen taudinpurkauksen vuoksi sekä toimenpiteitä taudinpurkauksen yhteydessä. Eläintautilakia toimeenpanevana keskushallinnon viranomaisena toimii Elintarviketurvallisuusvirasto, joka yhdistyy Maaseutuviraston kanssa 1 päivänä tammikuuta 2019 kun uusi Ruokavirasto aloittaa toimintansa.

Eläintautilain 14 luvussa säädetään valvonnasta, tarkastuksista ja tietojen julkisuudesta. Luvun säännökset koskevat muun muassa virka-apua, jossa toimivaltaa on Poliisilla, pelastusviranomaisilla ja tulliviranomaisilla.

Eläinten ja eläimistä saatujen tuotteita siirtoja koskevat yleiset vaatimukset

Eläintautilain 58 §:ssä säädetään vaatimuksista, jotka Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä siirrettävien eläinten ja eläimistä saatujen tuotteiden tulee eläintautien leviämisen estämiseksi täyttää. Vaatimukset perustuvat Euroopan unionin direktiiveihin.

Eläinten ja eläimistä saatujen tuotteiden mukana on oltava tarvittavat viralliset terveystodistukset ja muut asiakirjat, joilla eläinten tai tuotteiden siirtokelpoisuus jäsenvaltioiden välillä voidaan osoittaa. Eläinten ja tuotteiden tulee olla merkittyjä siten, että ne voidaan tunnistaa. Se, joka siirtää eläimiä tai niistä saatuja tuotteita jäsenvaltioiden välillä, vastaa eläinten tai tuotteiden siirtokelpoisuutta koskevien vaatimusten täyttymisestä.

Siirtokelpoisuuden edellytyksiä koskevia säännöksiä sisältyy myös eräisiin suoraan sovellettaviin unionin säädöksiin kuten lemmikkieläinten muista kuin kaupallisista siirroista ja asetuksen (EY) N:o 998/2003 kumoamisesta annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EU) N:o 576/2013.

Euroopan unionin lainsäädännön täytäntöönpanon edellyttämät tarkemmat säännökset siirtokelpoisuutta koskevista ehdoista ja rajoituksista, terveystodistuksista ja muista asiakirjoista sekä eläinten ja tuotteiden merkitsemisestä annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

Rajoitusvyöhykkeisiin liittyvät vientikiellot ja muut suojoitoimenpiteet

Jäsenvaltioiden välisiin eläinten ja tuotteiden siirtoihin kohdistuu rajoituksia ja lisävaatimuksia silloin, kun jossakin jäsenvaltiossa todetaan helposti leviävää eläintautia ja taudin esiintymispaikkaa ympäröivälle alueelle perustetaan rajoitusvyöhyke. Suomessa vyöhykkeet perustetaan ja niitä koskevat vientikiellot ja -rajoitukset asetetaan eläintautilain 5 luvun säännösten nojalla. Vyöhykkeet voivat olla tapauksesta riippuen kooltaan suuria.

Eläintautilain 59 §:ssä säädetään lisäksi maa- ja metsätalousministeriön mahdollisuudesta määrätä erityisiä suojoitoimenpiteitä Suomen ja toisen jäsenvaltion välisten siirtojen

rajoittamiseksi äkillisen taudinpurkauksen vuoksi lähinnä silloin, kun eläintautilain 58 §:n nojalla säädettävät vaatimukset, komission säätämät suojatoimenpiteet taikka kyseisen jäsenvaltion omat toimenpiteet eivät ole riittäviä eläintaudin leviämisen estämiseksi. Kansalliset suojatoimenpiteet ovat kuitenkin erittäin harvinaisia.

Toimenpiteet säännöksiä rikottaessa ja tautiepäilyjen yhteydessä

Jos toisesta jäsenvaltiosta toimitettu eläin tai eläimestä saatu tuote taikka eläimen tai tuotteen mukana olevat asiakirjat eivät täytä niille säädetyjä vaatimuksia, eläin voidaan eläintautilain 113 §:n nojalla määrätä pidettäväksi karanteenissa tai eristettynä määräpaikassa tai muussa paikassa tai tuotteen säilytettäväksi määräpaikassa tai muussa paikassa siihen asti, kunnes toimija on korjannut puutteet.

Jos puutteita ei korjata tai niitä ei ole mahdollista korjata, eläin voidaan määrätä lopetettavaksi tai tuote hävitettäväksi. Eläin tai tuote voidaan toimijan siihen suostuessa määrätä palautettavaksi jäsenvaltioon, josta se on tuotu, jos kyseisen jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen hyväksyy palautuksen, taikka käsiteltäväksi tai eläin pidettäväksi karanteenissa. Vastaavan sisältöisiä määräyksiä voidaan eläintautilain 68 §:n nojalla antaa silloinkin, kun säädetyt vaatimukset on noudatettu, mutta toisesta jäsenvaltiosta toimitetulla tai Suomen kautta kuljetettavalla eläimellä tästä huolimatta todetaan tai lähtöpaikassa vallitsevan eläintautitilanteen vuoksi taikka muusta perustellusta syystä epäillä olevan vastustettava tai uusi vakava eläintauti tai jos tällainen eläintauti uhkaa levitä Suomeen eläintaudin esiintymisalueelta toimitetun eläimestä saadun tuotteen välityksellä.

Tullin antama virka-apu

Eläintautilain mukaan Elintarviketurvallisuusvirasto ja aluehallintovirasto valvovat sitä, että eläintautilainsäädäntöä noudatetaan jäsenvaltioiden välisissä eläinten ja niistä saatujen tuotteiden siirroissa. Tarkastuksia voidaan tehdä maan rajoilla pistokoeluniteisesti tai tilanteessa, jossa on syytä epäillä, ettei siirto täytä eläintautilainsäädännön vaatimuksia. Tulliviranomainen voi eläintautilain 94 §:n 3 momentin mukaan tarvittaessa antaa toimialaansa kuuluvaa virka-apua tarkastuksen suorittamiseksi. Käytännössä avustaminen on sitä, että tulliviranomainen huolehtii kuljetusten pysäyttämistä niiden ylittäessä maan rajan, jotta valvontaviranomainen voi suorittaa tarkastuksen. Lisäksi tulliviranomainen voi mainitun momentin mukaan ilmoittaa valvontaviranomaiselle sellaisista eläimistä tai niistä saatuja tuotteita sisältävistä kuljetuksista, joiden osalta virka-avun pyytäminen tulliviranomaiselta voi olla tarpeen.

1.1.2 Euroopan unionin lainsäädäntö

Jäsenvaltioiden välisiä eläinten ja eläimistä saatavien tuotteiden siirtoja koskevat vaatimukset sekä taudinpurkauksen vuoksi perustettuja vyöhykkeitä koskevat erityiset siirtokiellot ja -rajoitukset sekä siirtoihin liittyvät muut lisävaatimukset perustuvat Euroopan unionin direktiiveihin. Tavanomaista kuitenkin on, että kun jokin tauti leviää unionin alueella, komissio asettaa päätöksillään lisärajoituksia kyseisen taudin osalta.

Unionin säädöksiin ei sisälly yleistä velvoitetta, joka koskisi toimijoiden velvollisuutta tiedottaa matkustajia tai postipalvelujen asiakkaita edellä tarkoitetuista siirtokielloista ja -rajoituksista. Unionin ja kolmansien maiden välisen liikenteen osalta kansainvälisillä matkanjärjestäjillä ja matkatoimistoilla, satama- ja lentoasematoiminnan harjoittajilla sekä postipalveluja tuottavilla yrityksillä sen sijaan on tällainen velvollisuus suoraan sovellettavan eläinperäisiä tuotteita sisältävien henkilökohtaisten lähetysten tuonnista yhteisöön ja asetuksen

HE 288/2018 vp

(EY) N:o 136/2004 muuttamisesta annetun komission asetuksen (EY) N:o 206/2009 (ns. tuliaisasetus) perusteella. Tämä ns. tuliaisasetus kieltää mm. lihan, lihatuotteiden ja maidon tuonnin unionin alueelle matkatavaroissa ja lähettämisen pikkupaketteina yksityishenkilöille. Kieltojen noudattamisella ja tiedottamisen toteuttamisella on olennainen merkitys muun muassa afrikkalaisen sikaruton torjunnassa. Myös viranomaiset ovat tehostaneet kieltoja ja rajoituksia koskevaa tiedottamista useilla rajanylityspaikoilla asentamalla sinne suuria infotauluja, opasteita ja julisteita.

Afrikkalaisen sikaruton torjuntaa koskien unionin lainsäädännössä on säännöksiä toimijoiden tiedonjakovelvollisuudesta myös unionin sisäisen liikenteen osalta. Asiasta säädetään eläinten terveyttä koskevista toimenpiteistä afrikkalaisen sikaruton torjumiseksi eräissä jäsenvaltioissa ja täytäntöönpanopäätöksen 2014/178/EU kumoamisesta annetun komission täytäntöönpanopäätöksen 2014/709/EU (ns. komission täytäntöönpanopäätös 2014/709/EU, muutettu muun muassa päätöksillä (EU) 2017/1196 ja (EU) 2018/263) 15 a artiklassa. Tiedottamisvelvollisuus koskee toimijoita vain niissä jäsenvaltioissa, joissa on vahvistettu kyseisen taudin tapauksia. Lisäksi päätös on osoitettu jäsenvaltioille, eli se ei tiedottamisen osalta velvoita suoraan yksityisiä toimijoita, kuten matkustajaliikenteen harjoittajia, vaan edellyttää jäsenvaltioilta tältä osin täytäntöönpanotoimenpiteitä.

Komission täytäntöönpanopäätöksen 2014/709/EU 15 a artiklassa säädetään velvoitteista, jotka koskevat tiedon jakamista matkustajille ja postipalvelujen asiakkaille. Matkustajaliikenteen harjoittajia, lentoasema- ja satamaoperaattorit mukaan lukien, matkatoimistoja (metsästysmatkojen järjestäjät mukaan lukien) ja postipalvelujen tarjoajia vaaditaan saattamaan tiedot täytäntöönpanopäätöksessä säädetyistä eläinten terveyttä koskevista torjuntatoimenpiteistä kuten sikojen ja sioista saatavien tuotteiden siirtokielloista jäsenvaltioiden alueilta lähtevien matkustajien ja postipalvelujen asiakkaiden tietoon. Artiklan mukaan asianomaisten jäsenvaltioiden on varmistettava, että artiklassa tarkemmin määriteltyjä matkustajaliikenteen harjoittajia vaaditaan kiinnittämään asiakkaidensa huomio täytäntöönpanopäätöksessä vahvistettuihin torjuntatoimenpiteisiin erityisesti tiedottamalla tärkeimmistä täytäntöönpanopäätöksessä vahvistetuista kielloista täytäntöönpanopäätöksen liitteessä luetelluilta alueilta lähteville matkustajille ja postipalvelujen asiakkaille asianmukaisella tavalla. Sitä varten asianomaisten jäsenvaltioiden on artiklan mukaan järjestettävä ja toteutettava säännöllisesti julkisia tiedotuskampanjoita, joiden avulla edistetään torjuntatoimenpiteitä ja levitetään niistä tietoa. Lisäksi kaikkien jäsenvaltioiden on artiklan mukaan varmistettava, että kaikilla tieinfrastruktuurin tärkeimmillä reiteillä, kuten kansainvälisillä pääväylillä ja niitä yhdistävissä tieverkoissa, annetaan kaikille matkustajille asianmukaista tietoa afrikkalaisen sikaruton tartuntariskeistä ja täytäntöönpanopäätöksessä vahvistetuista torjuntatoimenpiteistä selkeällä ja näkyvällä tavalla.

Kyseiset tiedot on artiklan mukaan esitettävä tavalla, jonka täytäntöönpanopäätöksen liitteessä luetelluilta alueilta tulevat ja niille menevät matkustajat sekä kolmansista maista, joihin afrikkalainen sikarutto on uhkana levitä, tulevat matkustajat voivat helposti ymmärtää. Asianomaisten jäsenvaltioiden on lisäksi koordinoitava toimensa sen varmistamiseksi, että artiklassa tarkemmin määritellyt matkustajaliikenteen harjoittajat levittävät tehokkaasti tarkoitettuja tietoja erityisesti matkustajille ja postipalvelujen asiakkaille.

Vuodesta 2014 eteenpäin afrikkalainen sikarutto on levinnyt Itä-Euroopassa sijaitseviin jäsenvaltioihin, Latviaan, Liettuaan, Puolaan ja Viroon sekä Tšekin tasavaltaan ja Romaniaan, niiden naapureina olevista kolmansista maista kuten Ukrainasta, Valko-Venäjältä ja Venäjältä. Tauti on levinnyt myös Unkariin, Bulgariaan ja Belgiaan. Taudin leviämisen estämiseksi esimerkiksi Virossa, Latviassa, Liettuassa ja Puolassa on otettu käyttöön unioninlainsäädännön edellyttämät rajoittavat toimenpiteet. Näitä rajoittavia toimenpiteitä

ovat muun muassa villisikakannan ja kotisikoja pitävien tilojen tehostetut tarkastukset, näytteiden lähettäminen Euroopan unionin vertailulaboratorioon Espanjaan sekä sikojen ja sioista saatujen tuotteiden siirtoja koskevat rajoitukset. Lisäksi kaikki edellä mainitut jäsenvaltiot notifioivat Maailman eläintautijärjestö OIE:tä, Euroopan unionia sekä kolmansia maita taudin tartunnoista ja implementoiduista toimenpiteistä. Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen EFSA:n vuonna 2017 maaliskuussa julkaiseman ra-portin mukaan tauti leviää ja etenee noin yksi - kaksi kilometriä kuukaudessa villisikapopulaatiossa Euroopan unionin itäisissä jäsenvaltioissa. Tauti on myös levinnyt satunnaisesti uusille alueille, kuten Tšekin tasavaltaan, oletettavasti ihmisen huolimattoman toiminnan seurauksena.

Jos tautien leviämistä ei vyöhykerajoituksilla saada estettyä, komissio saattaa myös erityisellä suojapäätöksellään rajoittaa eläinten tai tuotteiden kuljetuksia siitä valtiosta, jossa tautia esiintyy. Näihin suojapäätöksiin sisältyvät kiellot ja rajoitukset voivat olla pidemmälle meneviä kuin vyöhykkeisiin liittyvät rajoitukset. Suojapäätökset voivat olla sellaisenaan toimijoita velvoittavia tai edellyttää jäsenvaltioiden toteuttavan toimenpiteitä kuljetusten rajoittamiseksi.

1.2 Nykytilan arviointi

Euroopan unionin jäsenvaltioiden väliseen matkustaja- ja postiliikenteeseen liittyviä vakavia eläintauteja ja niiden torjuntatoimenpiteitä koskeva tiedottaminen on tällä hetkellä vain viranomaisten vastuulla, sillä lainsäädäntö ei velvoita toimijoita tiedottamiseen. Matkustajaliikenne muodostaa kuitenkin suurimman yksittäisen riskitekijän joidenkin tautien kuten afrikkalaisen sikaruton leviämiseksi Suomeen muista Euroopan unionin jäsenvaltioista, mistä syystä matkustajiin kohdistuvalla tiedottamisella on olennainen rooli tautien leviämisen estämisessä. Virus voi levitä matkustajien mukanaan tuomien elintarvikkeiden välityksellä taikka esimerkiksi metsästysmatkalle osallistuneen matkustajan varusteiden tai jalkineiden kautta. Leviäminen voi tapahtua, jos elintarvikkeet tai niiden kääreet päätyvät maahantulon jälkeen kotisikojen tai villisikojen ulottuville tai saastuneilla jalkineilla kävellään esimerkiksi sikalaan. Afrikkalaista sikaruttoa esiintyy muun muassa Virossa, ja vuositasolla esimerkiksi Helsinki-Tallinna-väliä matkustaa noin 9 miljoonaa henkilöä.

Jotta eläintautivaaroja voitaisiin torjua tehokkaasti, matkustajatiedotusta olisi tarpeen pystyä tehostamaan erityisesti silloin, kun uhka eläintaudin leviämistä vaarasta matkustajaliikenteen kautta on vakava. Tiedottamisen rooli erityisesti unionin sisäisessä liikenteessä on keskeinen taudin leviämisen estämistä ajatellen, sillä jäsenvaltioiden välillä ei ole säännönmukaisia rajatarkastuksia, joiden avulla siirtokieltojen ja -rajoitusten noudattamista voitaisiin kontrolloida. Tiedotuksen tehostamiseksi siihen liittyvää vastuuta olisi tarkoituksenmukaista osoittaa viranomaisten lisäksi toimijoille, sillä näillä on olemassa oleva infrastruktuuri ja asiakasyhteydet, joiden avulla tiedottaminen voidaan toteuttaa tarkoituksenmukaisella tavalla tehokkaasti.

Afrikkalaisen sikaruton tämänhetkinen tautitilanne Euroopassa on uhka sikakarjoille niissä jäsenvaltioissa, joissa tautia ei esiinny. Suomen kaltaisessa, useimmista vakavista eläintaudeista kuten afrikkalaisesta sikarutosta toistaiseksi vapaassa maassa kansallinen ennakoiva varautuminen matkustajille tapahtuvan tiedottamisen osalta on tarkoituksenmukainen keino ehkäistä tautien leviämisen riskiä. Ennakoiva varautuminen tukisi myös eläintautilain tavoitteiden mukaista varautumista kriisitilanteisiin, ottaen lisäksi huomioon eri eläintauteihin liittyvät riskit ja tautien leviämistapoihin liittyvät erot. Siinä tapauksessa, että afrikkalainen sikarutto leviäisi Suomeen, komission täytäntöönpanopäätöksen 2014/709/EY 15 a artiklan mukaan toimijoita tulisi velvoittaa

taudista ja sen torjuntatoimenpiteistä tiedottamiseen, ja kansalliseen lainsäädäntöön otettava tiedottamista koskeva velvoite turvaisi tämän jäsenvaltion velvoitteen täytäntöönpanon.

Afrikkalaisen sikaruton ja muiden eläintautien vastustamiseen liittyvien siirtokieltojen ja -rajoitusten noudattamisen valvomista hankaloittaa nykytilanteessa se, että Tullin mahdollisuudet antaa virka-apua ovat melko rajalliset. Tulli voi virka-apuna ainoastaan ilmoittaa toimivaltaiselle valvontaviranomaiselle eli Elintarviketurvallisuusvirastolle tai aluehallintovirastolle kuljetuksista, joihin liittyy mahdollisia ongelmia, sekä avustaa Elintarviketurvallisuusvirastoa tai aluehallintovirastoa tarkastuksen suorittamisessa yleensä pysäyttämällä kuljetuksia. Valvonta tehostuisi, jos Tullilla olisi mahdollisuus suorittaa tarkastuksia myös virka-apupyynnön saatuaan itsenäisesti.

2 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksen tavoitteena on varmistaa vakavia eläintautivaaroja ja eläintautien torjuntatoimenpiteitä koskevan tiedon riittävä jakaminen Euroopan unionin jäsenvaltioiden välisessä matkustajaliikenteessä ja jäsenvaltioiden välisessä postiliikenteessä silloin, kun vakavaa eläintautia uhkaa levitä Suomeen tällaisen liikenteen välityksellä. Muutoksen tavoitteena on myös turvata tiedon jakamista koskevien unionin säännösten täytäntöönpano siinä tapauksessa, että vakava eläintauti, kuten afrikkalainen sikarutto leviäisi Suomeen. Tällöin tiedottaminen koskisi erityisesti taudin leviämisen estämiseksi perustetulla rajoitusvyöhykkeellä tuotettuihin eläintuotteisiin kohdistuvia vientikieltoja ja -rajoituksia. Esityksen tavoitteena on lisäksi nykyistä joustavammin mahdollistaa Tullin virka-apu vakavien eläintautien leviämisen estämiseksi asetettujen siirtokieltojen ja -rajoitusten noudattamista valvovalle viranomaiselle.

Tavoitteiden saavuttamiseksi eläintautilain 9 lukuun, joka koskee Euroopan unionin jäsenvaltioiden välisiä eläinten ja niistä saatavien tuotteiden siirtoja, ehdotetaan lisättäväksi uusi tiedonjakamisvelvollisuutta koskeva pykälä. Velvollisuus kohdistuisi jäsenvaltioiden välisen matkustajaliikenteen harjoittajiin, tällaiseen liikenteeseen käytettävän sataman tai lentoaseman pitäjiin ja ulkomaanmatkoja myyviin matkanjärjestäjiin sekä myös jäsenvaltioiden välisen postitoiminnan harjoittajiin. Kaikkien näiden toimijoiden ei kuitenkaan välttämättä olisi tiedotettava kaikista eläintautivaaroista, vaan valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tarkemmin velvoitteen kohdentumisesta eri toimijoihin kyseessä olevan taudin aiheuttamista riskeistä ja leviämistavoista riippuen. Nykytilanne huomioon ottaen tarkoitus olisi säätää asetuksella afrikkalaista sikaruttoa koskevasta tiedottamisvelvollisuudesta.

Ehdotetun pykälän mukaan Ruokaviraston tulisi huolehtia toimijoiden jakaman tiedon sisällön tuottamisessa. Ruokavirasto tuottaa muutoinkin eläintauteja ja niiden leviämisen estämistä koskevaa tietoa muun muassa internetsivuilleen, mutta säännös korostaisi tarvetta suunnitella kohdennetummin esimerkiksi sitä, millainen tieto on matkustajien kannalta olennaista taudin leviämisen riski ja leviämistavat huomioon ottaen. Viranomaisen rooli tietosisällön tuottamisessa on keskeinen, jotta voidaan varmistaa jaettavan tiedon luotettavuus, ajantasaisuus ja yhdenmukaisuus. Tietosisällöllä tarkoitetaan matkustajille annettavan viestin sisältöä, esimerkiksi sitä, minkä eläinperäisten tuotteiden kuljettamiseen kohdistuu kieltoja ja rajoituksia, ei kuitenkaan lähtökohtaisesti esimerkiksi tiedotemateriaalin, julisteiden jne. ulkoasua, kokoa, painatusta ja muita vastaavia seikkoja. Ruokavirasto voi myös mahdollisuuksiensa mukaan tiedonsisällön lisäksi tuottaa valmista tiedotusmateriaalia toimijoiden käyttöön tai heille eteenpäin jaettavaksi, määrärahojensa puitteissa. Tällaista materiaalia ovat mm. yksinkertaiset matkustajille jaettavat esitteet tai seiiniin kiinnitettävät julistheet.

Eläintautilain virka-avun antamista koskeviin säännöksiin ehdotetaan tehtäväksi Tullin toimivaltuuksia laajentava muutos. Ehdotuksen mukaan Tulli voisi nykyiseen tapaan avustaa eläintautilain mukaan toimivaltaista viranomaista tarkastuksessa, joka suoritetaan Euroopan unionin jäsenvaltioiden välisten eläinten tai niistä saatujen tuotteiden kuljetusten valvomiseksi, mutta myös tarvittaessa suorittaa tarkastuksen itsenäisesti.

3 Esityksen vaikutukset

3.1 Taloudelliset vaikutukset

3.1.1. Vaikutukset valtiontalouteen

Esityksellä ei ole suoranaisia vaikutuksia valtiontalouteen. Viranomaistehtäviin liittyvät kustannukset katetaan hallinnonalan kehyspäästösten ja valtion talousarvioiden mukaisten määrärahojen ja henkilötyövuosimäärien puitteissa. Ehdotettu tiedonjakamista koskeva velvollisuus kohdistuisi toimijoihin, jotka siten tulisivat viranomaisten ohella kantamaan vastuuta eläintautivaaraa koskevasta tiedottamisesta, mikä mahdollistaisi aiempaa tehokkaamman tiedottamisen. Tullille laajemmat toimivaltuudet mahdollistava muutos ei lisäisi Tullin lakisääteisiä velvollisuuksia, vaan Tulli päättäisi itse virka-avun antamisesta ja laajuudesta omien resurssien puitteissa.

3.1.2. Vaikutukset yritysisiin

Vakavaa eläintautivaaraa koskevan tiedon jakamisvelvoitteesta aiheutuvien taloudellisten vaikutusten osalta satama- ja lentokenttätoimijoille kustannusten voidaan alustavasti arvioida muodostuvan vuositasolla muutamista tuhansista muutamiin kymmeneen tuhansiin euroihin riippuen toimijan koosta sekä esimerkiksi tiedon näkyvyyden tarjoamisesta vastaavasta toimijatahosta ja tiedonjakotavasta. Muiden tiedonjakovelvoitteen alaisten toimijoiden (kuten pienempien matkanjärjestäjien) osalta kustannusten voidaan arvioida muodostuvan maltillisemmiksi esimerkiksi asiakkaille sähköisesti toimitettavan matkustusinformaation yhteydessä tapahtuvan tiedottamisen avulla. Tiedonjakovelvoitteesta aiheutuvien lopullisten kustannusten suuruus riippuu siten erityisesti toiminnan volyymin ja luonteesta.

3.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Ruokavirasto vastaisi jaettavan tiedon sisällön tuottamisesta osana muuta eläintauteihin liittyvää tiedotustoimintaa.

Tullille laajemmat toimivaltuudet mahdollistava muutos ei aiheuttaisi tulliviranomaiselle suoria vaikutuksia, koska toimivallan laajentaminen virka-avun osalta jäsenvaltioiden välisten siirtojen yhteydessä ei velvoita Tullia viranomaisena toimenpiteisiin, vaan ainoastaan mahdollistaa Tullille virka-avun tehostamisen ja laajentamisen sen itse määrittelemien arvioiden ja resurssien puitteissa.

3.3 Yhteiskunnalliset vaikutukset

Afrikkalainen sikarutto on Maailman eläintautijärjestö OIE:n listaama tartuntatauti. Tämä merkitsee sitä, että tauti luokitellaan sillä tavoin tarttuvaksi, että taudilla on OIE:n mukaan potentiaali muuttua erittäin vakavaksi ja nopeasti leviäväksi, valtioiden rajat ylittäväksi taudiksi, jonka vaikutukset saattavat olla merkittäviä eläinten ja eläinperäisten tuotteiden kansainväliselle kaupalle. Tautia vastaan ei ole olemassa rokotetta ja torjuntatoimenpiteenä ennaltaehkäisy esim. rajalla suoritettavien tuontiin kohdistuvien kontrollitoimenpiteiden ja

tiedottamisen avulla ovat käytännössä ainoita käytettävissä olevia keinoja alueilla, joissa tautia ei ole todettu.

Eläintautivaaraa ja taudin torjuntatoimenpiteitä koskevan tiedotuksen tehostuminen vähentäisi riskiä vakavien eläintautien kuten afrikkalaisien sikaruton leviämisestä Suomeen ja sitä kautta pienentäisi tautien aiheuttamien taloudellisten tappioiden riskiä. Vakavien eläintautien leviäminen haittaa kotieläintuotantoa ja elintarviketeollisuutta ja voi taudista riippuen uhata maan luonnonvaraista eläimistöä. Ihmisiin tarttuvien zoonoosien leviäminen myös aiheuttaa terveysvaaraa ja pelkoa. Elintarviketurvallisuusvirasto ja Luonnonvarakeskus ovat vuonna 2015 tuottaneet afrikkalaisen sikaruton leviämistä koskevan riskiarvioinnin, jonka mukaan sikatuotannossa todetun taudinpurkauksen aiheuttamat kustannukset ja menetykset olisivat keskimäärin noin 10,5 miljoonaa euroa. Sikatiloille ja lihateollisuudelle aiheutuvat tappiot voisivat kuitenkin nousta jopa n. 40 miljoonaan euroon taudinpurkausta kohden riippuen muun muassa Euroopan unionin ulkopuolisten maiden asettamista vientirajoituksista, jotka voivat muodostua varsin pitkäkestoisiksi. Vuoden 2015 jälkeen sianlihan viennin volyymi ja arvo ovat kuitenkin kasvaneet voimakkaasti mistä johtuen nykyiset arviot taudinpurkauksen aiheuttamista kustannuksista ja menetyksistä olisivat todennäköisesti huomattavasti edellä esitettyjä lukuja korkeampia.

Valtio korvaisi viranomaisen taudin toteamisen jälkeen määräämien, sikojen pitopaikassa toteutettavien taudintorjuntatoimenpiteiden kustannukset. Lisäksi valtion varoista korvattaisiin tuottajalle lopetettujen sikojen arvo ja harkinnanvaraisesti myös tuotannon menetyksestä johtuvia taloudellisia vahinkoja.

Suurimmat tautiin kytkeytyvät taloudelliset riskit liittyvät kuitenkin sianlihan ja sianlihatuotteiden viennin vähenemiseen tai romahtamiseen. Suomessa tuotetaan Maataloustuottajain keskusliitto MTK:n ja Lihatiedotusyhdistys ry:n mukaan noin 180–190 miljoonaa kiloa sianlihaa vuodessa. Suurin osa sikaloista sijaitsee eteläisessä tai läntisessä Suomessa. Euroopan unionin säädösten mukaan vienti on rajoitettua niiltä maantieteellisiltä alueilta, joissa tautia on todettu, mutta koska Euroopan unionin ulkopuoliset maat päättävät itse omista tuontivaatimuksistaan, afrikkalaisen sikaruton leviäminen Suomeen aiheuttaisi ainakin moneen Aasian maahan suuntautuvan sianlihan sekä sianlihatuotteiden viennin estymisen kokonaan. Useiden vuosien neuvotteluiden tuloksena on saatu käynnistettyä sianlihan vienti Kiinaan. Lisäksi sianlihan vientiä on muun muassa Etelä-Koreaan (vuonna 2017 aikana noin 3,8 miljoonaa kiloa), Japaniin (vuonna 2017 toimitettiin noin 1,2 miljoonaa kiloa) sekä Singaporeen. Koska villisikojen osuus afrikkalaisen sikaruton levittäjänä on merkittävä, kustannusten ja menetysten kokonaismäärään vaikuttaisi olennaisesti se, leviäisikö ja jäisikö tauti Suomen villisikapopulaatioon. Tämä aiheuttaisi jatkuvan ja pitkäaikaisen riskin uusille sikalatartunnoille. Myös vaikutukset vientiin pitkittyisivät ja sikatalouden tuotanto todennäköisesti laskisi.

Esimerkiksi Viro on arvioinut käyttäneensä taudin hävittämiseen pelkästään vuonna 2015 yli 3 miljoonaa euroa. Näistä kustannuksista Euroopan komissio on korvannut noin 75%. Yhdysvaltain maatalousministeriön ulkoasioiden osaston arvioiden mukaan Viron kohdalla sikojen ja sianlihatuotteiden vienti väheni vuoden 2014 afrikkalaisen sikaruttotartunnan myötä vuoteen 2016 mennessä noin 41 miljoonan Yhdysvaltain dollarin arvosta ja vuoden 2014 viennin arvo tältä osin laski vuoteen 2015 mennessä 42 prosenttia. Lisäksi sianlihatuotanto on Virossa supistunut ja asettunut pysyvästi alemmalle tasolle vientimarkkinoiden katoamisen myötä. Myös omatarvesikaloita on jouduttu lakkauttamaan ja villisikakantaa jouduttu karsimaan merkittävästi.

Unionitasolla Euroopan komissio on ilmoittanut neuvostolle lähettämässään asiakirjassa vuonna 2017 käyttäneensä afrikkalaisen sikaruton torjuntaan yli 48 miljoonaa euroa. Summa sisältää vain komission terveystieteiden osaston maksamia korvauksia. Lisäksi komission maatalouspääosasto on maksanut tukea markkinahäiriöstä johtuen.

4 Asian valmistelu

Hallituksen esitys on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriössä. Ehdotetusta muutoksesta on järjestetty kesäkuussa 2018 informointi- ja kuulemistilaisuus, johon on kutsuttu niiden viranomaisten ja yritysten edustajia, joihin muutosten on arvioitu vaikuttavan.

Lausuntokierros

Esityksestä on pyydetty syyskuussa 2018 lausunnot seuraavilta tahoilta: valtiovarainministeriö, oikeusministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, Elintarviketurvallisuusvirasto, Luonnonvarakeskus, Tulli, Liikenteen turvallisuusvirasto, Ahvenanmaan maakunnan hallitus, Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC, Finavia Oy, Lappeenrannan lento-asema, Finnair Oyj, Nordic Regional Airlines Oy, Suomen Satamaliitto, Tallink Silja Oy, Eckerö Line Ab Oy, Viking Line Abp, Finnlines Oyj, DFDS Suomi, DFDS A/S:n sivuliike, Linja-autoliitto, Suomen matkatoimistoalan liitto SMALry, Posti Group Oyj, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, Lihatieotusyhdistys ry. Lisäksi lausunto saatiin Suomen lihateollisuusyhdistykseltä ja Suomen Varustamot ry:ltä. Lausuntoja saatiin yhteensä 14.

Useat lausunnonantajat pitivät eläintautivaaraa ja taudin torjuntatoimenpiteitä koskevaa tiedotusta tärkeänä keinona torjua vakavien eläintautien leviämisen uhkaa. Viranomaistahot pitivät yleisellä tasolla esitystä kannatettavana ja perusteltuna. Yksityisiä toimijoita edustavien tahojen osalta esimerkiksi Elintarviketeollisuusliitto ry:n alaisuudessa toimivat Suomen lihateollisuusyhdistys sekä Lihatieotusyhdistys ry katsoivat, että lainsäädännöllisesti velvoittavat keinot erityisesti afrikkalaisen sikaruton leviämisen estämiseksi ovat erittäin kannatettavia ja tarpeellisia, sillä yhdistysten arvion mukaan taudin leviäminen Suomeen aiheuttaisi merkittäviä taloudellisia tappioita sianlihan tuotantoketjulle.

Toimijat, joihin ehdotettu tiedonjakovelvollisuus kohdistuisi, katsoivat yleisesti, että muutosehdotuksen mukainen tiedottaminen kuuluu ensisijaisesti viranomaisten velvollisuuksiin ja että erityisesti tiedottamiseen liittyvän materiaalin tuottaminen tulisi kuulua viranomaiselle. Esityksen tavoitetta pidettiin kuitenkin useimmissa mainittuja toimijoita edustavien tahojen lausunnoissa tärkeänä ja tuettavana, ja osa näistä toimijoista ilmoitti olevansa valmiita viranomaisten tuottaman tiedon levittämiseen. Osa toimijoista katsoi, että valtion tulisi korvata tiedottamisesta aiheutuvat kustannukset.

Useissa lausunnoissa pidettiin ongelmana sitä, että tiedonantovelvollisuuden tarkempi määrittely jäisi liian suurelta osin valtioneuvoston asetuksen varaan. Huolena oli muun muassa, että valtioneuvoston asetuksella säädettävät tarkemmat vaatimukset eivät välttämättä olisi oikeassa suhteessa tiedottamiseen käytettäviin toiminnanharjoittajan resursseihin. Elintarviketurvallisuusvirasto katsoi, että ehdotetussa 59 a §:ssä tulisi nimenomaisesti säätää siitä, että tiedon jakaminen matkustajille ja asiakkaille tulee toteuttaa riittävän näkyvästi ja riittävästi huomiota herättävällä tavalla.

Tullin virka-avun laajentamista koskeva eläintautilain 94 §:n 3 momenttia koskeva muutosehdotus on täydennetty hallituksen esitysluonnokseen Tullin 28.9.2018 lausunnon (Dnro H1703/01.02.01/2018) perusteella. Täydennetystä ehdotuksesta on erikseen pyydetty

HE 288/2018 vp

lausunto Tullilta ja Valtiovarainministeriöltä. Tässä lausunnossaan Tulli katsoi, että täydennetty muutosehdotus perusteluineen vastasi Tullin ehdotusta asiaan. Tulli esitti lisäksi, että sille säädettäisiin itsenäinen toimivalta valvoa eläintautilain noudattamista Euroopan unionin sisärajoilla.

Jatkovalmistelu

Lausuntojen johdosta Ruokaviraston roolia on vahvistettu siten, että virasto ei pelkästään avustaisi toimijoita tiedottamisessa, vaan vastaisi tietosisällön tuottamisesta.

Ehdotetun tiedonjakamisvelvollisuutta koskevan pykälän asetuksenantovaltuudesta on poistettu valtuus säätää tarkemmin jaettavaa tietoa koskevista vähimmäisvaatimuksista. Pykälää on täydennetty siten, että tietoa tulee jakaa riittävällä ja toiminnan luonteeseen nähden tarkoituksenmukaisella tavalla. Postitoiminnan harjoittajan tiedonjakamisvelvollisuutta on rajattu koskemaan yksityishenkilöiden lähetyksiä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotuksen perustelut

59 a §. *Velvollisuus jakaa tietoa jäsenvaltioiden välisen matkustajaliikenteen ja postipalvelun asiakkaille.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin velvollisuudesta jakaa tietoa eläinten sekä niistä saatujen tuotteiden maan rajat ylittäviä siirtoja koskevista kielloista ja muista suojaustoimenpiteistä, jotka johtuvat Suomessa tai toisessa jäsenvaltiossa todetusta helposti leviävän, vaarallisen tai uuden vakavan eläintaudin taudinpurkauksesta. Tiedonjakovelvollisuus koskisi jäsenvaltioiden välisen matkustajaliikenteen harjoittajaa, tällaiseen liikenteeseen käytettävän sataman tai lentoaseman pitäjää, ulkomaanmatkoja myyvää matkanjärjestäjää ja jäsenvaltioiden välisen postitoiminnan harjoittajaa kattaen näin komission täytäntöönpanopäätöksen 2014/709/EU mukaiset tahot. Velvollisuus olisi pitkälti yhdenmukainen kolmasmaatuontiin liittyvän nk. tuliaisasetuksen säännösten kanssa. Toimijoiden tulisi toteuttaa tiedon jakaminen matkustajilleen ja asiakkailleen riittävällä ja toiminnan luonteeseen nähden tarkoituksenmukaisella tavalla. Toimijat olisivat velvollisia jakamaan tietoa matkustajilleen ja asiakkailleen ainoastaan silloin, jos kyseessä oleva eläintauti uhkasi levitä harjoitettavan toiminnan eli matkustajaliikenteen tai postin välityksellä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin Ruokaviraston vastuusta jaettavan tiedon sisällön tuottamisen osalta. Virasto vastaisi tiedonjakovelvoitetta koskevan materiaalin sisällön tuottamisesta. Tällä pyritään varmistamaan tiedon luotettavuus, ajantasaisuus ja yhdenmukaisuus.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin siitä, että valtioneuvoston asetuksella annettaisiin tarkemmat säännökset siitä, mitä taudinpurkauksia ja toimijoita 1 momentissa säädetty velvollisuus koskee. Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin myös antaa tarkempia säännöksiä tiedonjakamistapaa koskevista vähimmäisvaatimuksista.

94 §. *Virka-apu.* Pykälän 3 momenttia muutettaisiin siten, että Tulli voisi tarvittaessa antaa valvontaviranomaiselle toimialaansa kuuluvaa virka-apua suorittamalla eläintautilaissa tarkoitettun tarkastuksen tai avustamalla eläintautilaissa tarkoitettun tarkastuksen suorittamisessa. Lisäksi Tulli voisi ilmoittaa valvontaviranomaiselle sellaisista eläimistä tai niistä saatuja tuotteita sisältävistä kuljetuksista, joiden osalta virka-avun pyytäminen tulliviranomaiselta voi olla tarpeen.

Esitetty muutos ei velvoittaisi Tullia tekemään tarkastuksia jäsenvaltioiden välisten siirtojen yhteydessä, mutta antaisi Tullille toimivallan tällaisten tarkastusten suorittamiseen. Tulli voisi resurssiensa puitteissa päättää, missä laajuudessa tarkastuksia tehdään.

2 Tarkemmat säännökset ja määräykset

Ehdotuksen mukaan valtioneuvoston asetuksella annettaisiin tarkemmat säännökset siitä, mitä taudinpurkauksia ja toimijoita säädetty tiedonjakovelvollisuus koskee. Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin myös antaa tarkempia säännöksiä tiedonjakamistapaa koskevista vähimmäisvaatimuksista.

Asetuksenantovaltuudet ovat tarpeen, sillä lain tasolla ei ole mahdollista säätää riittävän yksityiskohtaisesti velvoitteen kohdentumisesta kun otetaan huomioon eri eläintauteihin liittyvät riskit ja tautien leviämistapoihin liittyvät erot. Eläintautilaissa on myös kyse varautumisesta kriisitilanteisiin, joita ei pystytä kaikilta osin ennakoimaan.

Ehdotetun pykälän nojalla on tässä vaiheessa tarkoitus valmistella valtioneuvoston asetus, jossa säädettäisiin sataman tai lentoaseman pitäjien sekä matkatoimistojen velvollisuudesta jakaa tietoa afrikkalaisen sikaruton torjumiseksi välttämättömistä vaatimuksista, jotka perustuvat komission täytäntöönpanopäätökseen 2014/709/EU. Velvollisuus koskisi matkustajaliikennettä Suomen ja niiden jäsenvaltioiden välillä, joissa afrikkalaista sikaruttoa esiintyy ja jotka on tästä syystä lueteltu mainitun päätöksen liitteessä. Matkustajamäärät huomioon ottaen erityinen merkitys taudin torjunnan kannalta on Viron ja Suomen välisellä matkustajaliikenteellä.

3 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian.

4 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Elinkeinovapaus on turvattu perusoikeutena perustuslaissa. Perustuslain 18 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus lain mukaan hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai elinkeinolla. Elinkeinovapauden periaate sisältää oikeuden harjoittaa elinkeinoa ilman erityistä viranomaisen myöntämää lupaa. Perustuslain 18 §:n 1 momentissa käytetty ilmaisu ”lain mukaan” viittaa mahdollisuuteen rajoittaa säännöksessä turvattua oikeutta lailla. Laissa säädettävien elinkeinovapauden rajoitusten tulee olla täsmällisiä ja tarkkarajaisia, minkä lisäksi rajoittamisen laajuuden ja edellytysten tulee ilmetä laista.

Perusoikeuksien rajoitusten hyväksyttävyyksivaatimus edellyttää, että rajoittamisen tulee olla painavan yhteiskunnallisen tarpeen vaatimaa. Perusoikeuksien rajoitusten oikeasuhtaisuusvaatimus edellyttää, että rajoitus on välttämätön hyväksyttävän tarkoituksen saavuttamiseksi eikä tavoite ole saavutettavissa perusoikeuteen vähemmän puuttuvin keinoin.

Esitetyssä säännöksessä on kyse eläinten sekä niistä saatujen tuotteiden maan rajat ylittäviä siirtoja koskevia kieltoja ja muita suojatoimenpiteitä koskevasta tiedonjakovelvoitteen asettamisesta rajatulle toimijajoukolle, joiden toiminnan luonteella voidaan arvioida olevan merkittävä rooli helposti leviävän, vaarallisen tai uuden vakavan eläintaudin leviämisen kannalta. Tällaisia toimijoita ovat kansainvälisen matkustajaliikenteen harjoittajat ja kansainvälisen postitoiminnan harjoittajat Euroopan unionin sisämarkkinoilla. Tiedon jakamisvelvollisuus olisi ainoastaan, jos kyseessä oleva eläintauti uhkasi levitä toimijan harjoittaman toiminnan välityksellä. Lisäksi toimivaltainen viranomainen eli Ruokavirasto velvoitettaisiin tuottamaan jaettavaa tietosisältöä. Edellä viitatuilla toimijoilla on lisäksi jo Euroopan unionin lainsäädännöstä suoraan johdettava vastaavan sisältöinen tiedottamisvelvollisuus suhteessa kolmansista maista tuleviin matkustajiin.

Edellä mainituilla perusteilla ehdotuksen ei katsota olevan ongelmallinen perustuslain 18 §:n kannalta.

Lakiehdotus voidaan hallituksen käsityksen mukaan hyväksyä tavallisessa säätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

eläintautilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eläintautilain (441/2013) 94 §:n 3 momentti sekä
lisätään lakiin uusi 59 a § seuraavasti

59 a §

Velvollisuus jakaa tietoa jäsenvaltioiden välisen matkustajaliikenteen ja postipalvelun asiakkaille

Jäsenvaltioiden välisen matkustajaliikenteen harjoittajan, tällaiseen liikenteeseen käytettävän sataman tai lentoaseman pitäjän ja ulkomaanmatkoja myyvän matkanjärjestäjän tulee riittävällä ja toiminnan luonteeseen nähden tarkoituksenmukaisella tavalla jakaa matkustajille ja jäsenvaltioiden välisen postitoiminnan harjoittajan asiakkaina oleville yksityishenkilöille tietoa eläinten sekä niistä saatujen tuotteiden maan rajat ylittäviä siirtoja koskevista kielloista ja muista suojatoimenpiteistä, jotka johtuvat Suomessa tai toisessa jäsenvaltiossa todetusta helposti leviävän, vaarallisen tai uuden vakavan eläintaudin taudinpurkauksesta. Velvollisuus jakaa tietoa on kuitenkin vain, jos kyseessä oleva eläintauti uhkaa levitä matkustajaliikenteen tai postin välityksellä.

Ruokavirasto vastaa jaettavan tiedon sisällön tuottamisesta.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset siitä, mitä taudinpurkauksia ja toimijoita 1 momentissa säädetty velvollisuus koskee. Valtioneuvoston asetuksella voidaan myös antaa tarkempia säännöksiä tiedonjakamistapaa koskevista vähimmäisvaatimuksista.

94 §

Virka-apu

Tulliviranomainen voi tarvittaessa antaa valvontaviranomaiselle toimialaansa kuuluvaa virka-apua suorittamalla tässä laissa tarkoitettun tarkastuksen tai avustamalla tässä laissa tarkoitettun tarkastuksen suorittamisessa. Lisäksi tulliviranomainen voi ilmoittaa valvontaviranomaiselle sellaisista eläimistä tai niistä saatuja tuotteita sisältävistä kuljetuksista, joiden osalta virka-apun pyytäminen tulliviranomaiselta voi olla tarpeen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 5 päivänä joulukuuta 2018

Pääministeri

Juha Sipilä

Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä

Laki

eläintautilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eläintautilain (441/2013) 94 §:n 3 momentti sekä
lisätään lakiin uusi 59 a § seuraavasti

Voimassa oleva laki

Ehdotus

59 a §

Velvollisuus jakaa tietoa jäsenvaltioiden välisen matkustajaliikenteen ja postipalvelun asiakkaille

Jäsenvaltioiden välisen matkustajaliikenteen harjoittajan, tällaiseen liikenteeseen käytettävän sataman tai lentoaseman pitäjän ja ulkomaanmatkoja myyvän matkanjärjestäjän tulee riittävällä ja toiminnan luonteeseen nähden tarkoituksenmukaisella tavalla jakaa matkustajille ja jäsenvaltioiden välisen postitoiminnan harjoittajan asiakkaina oleville yksityishenkilöille tietoa eläinten sekä niistä saatujen tuotteiden maan rajat ylittäviä siirtoja koskevista kielloista ja muista suojatoimenpiteistä, jotka johtuvat Suomessa tai toisessa jäsenvaltiossa todetusta helposti leviävän, vaarallisen tai uuden vakavan eläintaudin taudinpurkauksesta. Velvollisuus jakaa tietoa on kuitenkin vain, jos kyseessä oleva eläintauti uhkaa levitä matkustajaliikenteen tai postin välityksellä.

Ruokavirasto vastaa jaettavan tiedon sisällön tuottamisesta.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset siitä, mitä taudinpurkauksia ja toimijoita I momentissa säädetty velvollisuus koskee. Valtioneuvoston asetuksella voidaan myös antaa tarkempia säännöksiä tiedonjakamistapaa koskevista vähimmäisvaatimuksista.

HE 288/2018 vp

94 §

Virka-apu

Tulliviranomainen voi tarvittaessa antaa valvontaviranomaiselle toimialaansa kuuluvaa virka-apua tässä laissa tarkoitetun tarkastuksen suorittamiseksi. Lisäksi tulliviranomainen voi ilmoittaa valvontaviranomaiselle sellaisista eläimiä tai niistä saatuja tuotteita sisältävistä kuljetuksista, joiden osalta virka-avun pyytäminen tulliviranomaiselta voi olla tarpeen.

94 §

Virka-apu

Tulliviranomainen voi tarvittaessa antaa valvontaviranomaiselle toimialaansa kuuluvaa virka-apua suorittamalla tässä laissa tarkoitetun tarkastuksen tai avustamalla tässä laissa tarkoitetun tarkastuksen suorittamisessa. Lisäksi tulliviranomainen voi ilmoittaa valvontaviranomaiselle sellaisista eläimiä tai niistä saatuja tuotteita sisältävistä kuljetuksista, joiden osalta virka-avun pyytäminen tulliviranomaiselta voi olla tarpeen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .